

Səmimiyyət gözəl əxlaqın qapısıdır

Səmimiyyət Uca Allahın insana bəxş etdiyi bir nur, qəlbə sevinc və rahatlıq verən gözəl bir xüsusiyyətdir. O, gözəl əxlaqın təməlini təşkil edən, insanı Rəbbinə yaxınlaşdıran ən qiymətli mənəvi dəyərlərdən biridir. İnsanın fitrətində mövcud olan bu gözəl əxlaq xüsusiyyəti, egoizm və göstərişdən uzaqlaşdıqca daha aydın şəkildə üzə çıxır. İnsanın hər bir vəziyyətdə vicdanının səsinə qulaq asaraq doğru olanı seçməsi səmimiyyətin ən bariz göstəricilərindən biridir. Səmimi insan süni davranışlardan, göstərişdən və mənfəət güdməkdən uzaq olur, hər zaman doğruluğa və ədalətə yönəlir. Bu xüsusiyyəti ilə səmimiyyət insanın Uca Allaha olan bağlılığının, sevgisinin və təslimiyyətinin güclü təzahürüdür.

Uca Rəbbimiz Quranda səmimi bəndələrinin xüsusiyyətlərinə diqqət çəkərək onların üstün əxlaqını bizə belə bildirir:

“Yaxşı əməl üzünüzü şərqə və qərbə tərəf çevirməyiniz deyildir. Yaxşı əməl sahibləri o kəslərdir ki, Allaha, axirət gününə, mələklərə, kitablara və elçilərə inanar, mal-dövlətini sevməsinə baxmayaraq onu yaxınlara, yetimlər, yoxsullar, yolda qalanlar, istəyənlər və qulların azad olunması üçün sərf edər, namazı qılar, zəkatı verər, əhd etdikləri zaman əhdlərinə sadıq qalar, xəstəlikdə, darlıqda, çətinlikdə, eləcə də cihad vaxtı səbir edərlər. Onlar sadıqlardır, əsil müttəqilərdir.”

(Bəqərə surəsi, 177)

Səmimiyyət necə qazanılır?

İnsan qəlbini təmiz saxlayıb bütün varlığı ilə Uca Allaha təslim olduqda səmimiyyəti qazanır. Bu gözəl xüsusiyyət zaman keçdikcə onun təbii və ayrılmaz əxlaqına çevrilir. Beləliklə, səmimiyyət təkcə gözəl əxlaqın bir hissəsi olaraq qalmır, sevginin, qardaşlığın və etibarın mənəvi dərinliyinə aparan bənzərsiz bir nemətə çevrilir.

Uca Allah insanı boş yerə yaratmamışdır. Onu qədəri ilə birlikdə, həyatındakı ən kiçik təfərrüatı belə bir hikmət əsasında müəyyən edərək var etmişdir. İnsan səmimi iman sahibi olduqda:

- Allahın izni ilə qarşısındakı yolların açıldığını;
- **“Ey iman edənlər, əgər Allahdan qorxsanız, O, sizə haqqı batıldən ayıran bir nur və anlayış (furqan) bəxş edər...” (Ənfal surəsi, 29)** ayəsində bildirildiyi kimi, hansı davranışın Quran əxlaqına uyğun olduğunu və yaşadığı hadisələrin arxasındakı hikmətləri daha aydın görməyə başladığını anlayar.

Buna görə də səmimiyyət insanın ruhunda xeyirli və bərəkətli mənəvi dəyişimin başlanğıcı kimidir. İnsan bu səbəbdən səmimiyyəti yalnız Allahdan istəyir və bunun üçün Ona dua edir.

İnsan səmimi olduqda xudbinlik, təkəbbür və nəfsin istəkləri təsirini itirməyə başlayır. Onun üzərindəki əsassız təzyiqlər və nəfsin ağır yükləri yüngülləşir. Səmimiyyət sahibi olan insan Allahın böyüklüyünü daha dərindən dərk edir və Onun izni ilə güclü mənəvi şəxsiyyətə sahib olur. Quranda Həzrəti Hudun öz qövmünə söylədiyi bu ayə ilə səmimi bəndələrin yalnız Allahın rızasını qazanmağı məqsəd bilən, göstərişdən uzaq insanlar olduğu bəyan edilir:

“Ey qövmüm! Mən buna görə sizdən heç bir əvəz tələb etmirəm. Mənim mükafatım yalnız məni yaradana aiddir. Hələ də düşünüb dərk etmirsinizmi?” (Hud surəsi, 51)

Ancaq insanın həqiqi mənada səmimi ola bilməsi üçün diqqət etməli olduğu bəzi mühüm məqamlar vardır.

Allahın böyüklüyünü dərk etmək insanı səmimiyyətə yaxınlaşdırır.

İnsan Allahın böyüklüyü haqqında səmimi şəkildə düşünməyə başladığında qısa bir təfəkkür belə ona sonsuz qüdrətin dəlillərini hər yerdə göstərir.

Uca Allah ən kiçik atom zərrəsindən ən böyük göy cisimlərinə qədər hər şeyi üstün bir hikmətlə yaratmışdır. İnsanların Öz elmini, sənətini və qüdrətini dərk edə bilmələri üçün saymaqla bitməyən dəlillər göstərmişdir. Allahın böyüklüyünü layiqincə dərk edən insan mənəvi baxımdan dərin bir

şüura çatır və hər bir varlıqda Allahın təzahürlərini görməyə başlayır.

Bu anlayış insana güclü qətiyyət, dərin təslimiyyət və möhkəm mənəvi güc qazandırır. Onun qəlbində süni hisslərdən uzaq, ixlaslı və səmimi bir iman formalaşır. İnsan həyatının hər anında Allahın hüzurunda olduğunun fərqləndirərək olaraq hərəkət edir və Onunla mənəvi bağını daim canlı saxlayır. Bu isə onun imanını daha güclü, daha şüurlu və daha səmimi hala gətirir.

Allaha tam təslim olub yalnız Onun rızasını qazanmağı məqsəd bilən və həyatını Onun sevgisini qazanmağa həsr edən insan, “**...O, köməyi ilə və möminlərlə səni dəstəkləyir.**” (**Ənfal surəsi, 62**) ayəsində müjdələndiyi kimi, hər an Allahın yardımını, himayəsini və bərəkətini hiss edir. Çünki Uca Allah Özünə səmimiyyətlə yönələn, qəlbdən dua edən və saleh əməllər işləyən bəndələrinə Öz mərhəmətini, yardımını və sonsuz cənnət həyatını vəd etmişdir. Necə ki, bir ayədə belə buyrulur:

“İman edib yaxşı işlər görənləri isə, (ağacları) altından çaylar axan və içində əbədi qalacaqları cənnətlərə daxil edəcəyik. (Bu,) Allahın haqq olan vədidir. Söz (vermək və onu tutmaq) baxımından Allahdan daha doğru kim ola bilər?!” (Nisa surəsi, 122)

Qısacası, Allahın böyüklüyünü dərinlən dərk etmək insanın səmimiyyətini artırır, onu ixlasa yönəldir və Allahın rızasını qazanmasına kömək edir.

Vicdana uyğun davranmaq səmimiyyəti artırır

İlk növbədə, vicdanına uyğun yaşayan insan Allaha qarşı daha iklaslı və daha səmimi olur. Bu səbəbdən vicdanın rəhbərliyi ilə hərəkət etmək səmimiyyəti gücləndirən və gözəl əxlaqı daha da dərinləşdirən ən mühüm mənəvi xüsusiyyətlərdən biridir.

İnsan səmimiyyəti həyatının əsas prinsipinə çevirdikdə təbii, dürüst və sabit xarakter nümayiş etdirir. Vicdanının göstərdiyi doğru yoldan ayrılmamağa çalışır. Çünki vicdana zidd olan, insanın fitrətinə uyğun gəlməyən hər bir addım və davranışın ruh üzərindəki mənfi təsiri qısa zamanda hiss olunur. İnsan yanlış mövqe tutduqda qəlbində narahatlıq, ruhunda isə sıxıntı hiss edir. Vicdanı isə ona həmişə doğrunu xatırladır, gözəlliyə və haqqa yönəlməsi üçün yol göstərir.

Vicdanının səsinə qulaq asan, səmimi davranan və Allahın rızasını qazanmağa çalışan insanlar mənəvi rahatlıq, daxili dinclik və mənəvi sabitlik içində yaşayırlar. Onların təvəkkülü sarsılmaz, addımları qətiyyətli, davranışları isə ölçülüdür. Danışdıqlarında təbii axıcılıq və ifadə aydınlığı hiss olunur. Belə insanların sözlərində qəlbə rahatlıq verən xüsusi bir səmimiyyət duyulur. Çünki qəlbdən gələn saf duyğular dilə də əks olunur. Fikirlər sərbəst şəkildə ifadə edilir, nitq daha aydın olur və bu da qarşı tərəfdə etibar hissi yaradır.

Səmimiyyətdən uzaqlaşdıqda isə danışığda sünilik, qarmaşıqlıq və lüzumsuz məcburilik yarana bilər. Bu vəziyyət həm danışanı, həm də dinləyeni yorur. Buna görə də vicdana uyğun davranan insanın ən bariz xüsusiyyətlərindən biri sözlərindəki sadəlik, üslubundakı nəzakət və ətrafına yaydığı dinclikdir.

Dürüst və təmiz xarakterli olmaq səmimiyyət əlamətidir

Səmimi, dürüst və etibarlı insanlar adətən təbii, təmkinli və dinclik bəxş edən bir davranış nümayiş etdirirlər. Davranışlarında dürüstlük, sözlərində isə açıqlıq və səmimiyyət hiss olunur. Buna qarşılıq, daim mənfəət güdən, insanları aldatmağa və ya olduğundan fərqli görünməyə çalışan insanlar daxili aləmlərində yaşadıkları mənfiliyi çox vaxt davranışlarına da əks etdirirlər. Süni hərəkətlər, ziddiyyətli ifadələr və qeyri-təbii davranışlar diqqətdən yayınmır. Çünki insanın niyyəti və xarakteri zaman keçdikcə onun danışığına, mimikalarına və ümumi davranışına təsir göstərir.

Ağırbaşlı, yetkin və gözəl əxlaq sahibi olan insanın üzündəki dinclik, baxışlarındakı etibar, səs tonundakı təmkin və davranışlarındakı ölçülülük onun dürüst və təmiz xarakterindən xəbər verir. Onun hal və hərəkətlərində insanlara etibar aşılان təbii bir səmimiyyət görünür. Gündəlik həyatında insanlarla münasibətlərində göstərdiyi nəzakət və davranışlarındakı uyğunluq da bu gözəl əxlaqın təzahürlərindəndir.

Səmimi insanı tanımaq çox asandır

Uca Allah səmimiyyətlə iman gətirən bəndələrinə bəsirət və dərin anlayış bəxş edir. Bunun sayəsində möminlər də Allahın izni ilə qarşılarındakı insanın səmimiyyətini, dürüstlüyünü və gözəl əxlaqını hiss edə bilirlər. Çünki səmimiyyət təkcə sözlə ifadə olunan bir xüsusiyyət deyil. İnsan hələ danışmağa başlamazdan əvvəl belə onun xarakterinə, baxışlarına, mimikalarına, davranışlarına və bütövlükdə həyatına əks olunur. Belə insanın üzündə, səs tonunda və ümumi rəftarında təmiz ruhun izləri görünür.

Səmimi insanın zehnində qarmaşlıq planlar, gizli niyyətlər və süni davranışlar olmur. Buna görə də o, təbii, rahat və təmkinli davranır. Kin-küdurətin, nifrətin, eyhamlı sözlərin və qırıcı üslubun yaratdığı gərginlik onda müşahidə olunmur. Xarakterindəki təmizlik, sadəlik və şəffaflıq

davranışlarına aydın şəkildə əks olunur. Onun varlığı ətrafındakı insanlara dinclik verir, etimad oyadır və qəlbləri fərəhləndirir.

İnsan səmimi olduqda üzərindəki süni pərdələr də aradan qalxır. Olduğu kimi görünür, olmadığı biri kimi görünməyə çalışmır və süniliyə ehtiyac duymur. Bu təbii hal ətrafındakı insanlar tərəfindən də asanlıqla hiss olunur. Davranışlarındakı təbiilik, danışığındakı hikmət, üzündəki nur və dinclik, hərəkətlərindəki təmkin diqqət çəkir. Bütün bunlar onun ruhundakı dərin sakitliyin təzahürü olur. Səmimiyyətin bəxş etdiyi bu açıq, saf və etibar oyadan xarakter diqqətlə baxan hər kəs tərəfindən asanlıqla hiss edilir.

Nəticə

Səmimiyyət insanın yaradılışına ən uyğun ruh halıdır. İnsan səmimiyyəti hiss etdikdə rahatlıq tapır və özünü güvəndə hiss edir. Səmimiyyətsizlik isə insanda ağırlıq, gərginlik və narahatlıq yaradır. Buna görə də səmimi insanların davranışlarında təbii bir fərəhlik, dinclik və təmkin hiss olunur. Çünki səmimiyyət insanın həm ruhunu, həm də düşüncəsini lüzumsuz yüklərdən azad edir.

Səmimiyyətlə birlikdə qorxunun, gərginliyin, sevgisizliyin və mənfi düşüncələrin yaratdığı təzyiqlər azalır. Zəhin aydınlaşır, mühakimə gücü artır və hadisələri düzgün qiymətləndirmək qabiliyyəti güclənir. İnsan daha aydın düşünür, daha hikmətli danışır və daha doğru qərarlar verir. Bu mənəvi

saflıq sayəsində Allahın böyüklüyü, qüdrəti və hər şeyi əhatə edən hakimiyyəti daha dərinədən dərk edilir.

Səmimiyyət həm də sevginin, qardaşlığın və etibarın ən güclü mənbələrindən biridir. **Qəlbini səmimiyyətlə Allaha yönəldən, Allah sevgisini və Onun rızasını həyatının mərkəzinə qoyan insan diqqətəlayiq bir dinclik və mənəvi rahatlıq tapır.** Belə insan Allahın yardımını, qorumasını və hidayətini həyatının hər mərhələsində hiss edir. Buna görə də səmimiyyət möminin sahib ola biləcəyi ən dəyərli mənəvi xəzinələrdən biridir. O, insanı dünyada dincliyə, axirətdə isə Allahın rızasına və nemətlərinə qovuşduran böyük bir lütfdür.

Necə ki, Uca Rəbbimiz Quranda səmimi və iklas sahibi bəndələrinin üstünlüyünü belə bildirir:

“İblis dedi: “Sənin izzətinə and olsun ki, onların hamısını mütləq (haqq yoldan) azdıracağam. Ancaq onlardan iklaslı olanlar bundan istisnadır”. (Sad surəsi, 82-83)

“Xəbərdar edilənlərin aqibətinin necə olduğuna bir bax! Ancaq Allahın iklaslı bəndələri bundan istisnadır”. (Saffat surəsi, 73-74)

“Ancaq onlar onu yalanladılar. Buna görə də onlar hökmən (cəhənnəmə) gətiriləcəklər. Yalnız Allahın iklaslı bəndələri bundan istisnadır”. (Saffat surəsi, 127-128)

<https://www.harunyahya.info/az/meqaleler/semimiyyet-gozel-exlaqin-gapisidir>